

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΑΠΟ ΓΑΛΑΤΑΣ ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΓΛΥΠΤΗΣ!

Ο μικρός γαλτάρς του Σέφιλντ. Από μπακαλέατος τερνευτής. Η εργατικότητα του Τσάντρεϋ. Ένα περίεργο συμβέβαιο. Η πρώτη μετάφρασις στο Λονδίνο. Το πορτραίτο του μαχαίρα και του ζαχαρεπλάστη. Εξευτελιστικές άμοιρες. Το κεφάλι του Σατανά. Η πρώτη επιτυχία. Η υποστήριξις του Φλάξμαν. Πώς ο Τσάντρεϋ έγινε διάσημος, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ο Τσάντρεϋ ήτο ένας απ' τους περιφημοτέρους Άγγλους γλύπτας του παρελθόντος. Κατήγετο από πτωχοτάτους γονείς και, κατά την παιδική του ηλικία πουλούσε γάλα στους δρόμους της πατρίδος του Σέφιλντ, οδηγώντας ένα γαϊδουράκι πάνω στο οποίο ήταν φορτωμένοι τὸ γάλα του.

Είχε χαρακτήρα αγαθό και ειλικρινή, συγχρόνως όμως ήταν ενέξαρτος και ορμητικός και γι' αυτό, όταν η μητέρα του ήθελε σε δεύτερο γάμο, μάλωσε με τον πατέρα του και έφυγε απ' το σπίτι του.

Στην άρχη έγινε ισχυρότης σ' ένα μπακάλη, αλλά επειδή δεν του άρεσε καθόλου η δουλειά αυτή, την εγκατέλειψε και πήγε ως εργάτης σ' ένα τερνευτήριο. Η καινούργια του εργασία ενθαρρύνετο πολύ τον Τσάντρεϋ και γι' αυτό έμεινε στο τερνευτήριο, μαθαίνοντας την τέχνη του και συγχρόνως ασχολούμενος με τη ζωγραφική και τη γλυπτική, στις οποίες από μικρό παιδάκι αισθανόταν έντονη κλίσι. Επειδή δὲ ήταν πολύ εργατικός και δραστήριος και δούλευε ακόμα και τις νύχτες, ο προϊστάμενός του, από φόβο μήπως τον χάσει, τον ξαναγύρασε να κλείσει μαζί του ένα σμιθολαίο διά το οποίο αναλάμβανε την έτοιμότητα να εργαστή κοντά του όποιον αμείβει έτών.

Σάν πέρασαν όμως μερικά χρόνια ο Τσάντρεϋ, ο οποίος ήθελε να πάει στο Λονδίνο για να τελειοποιηθῇ στην τέχνη του, είδε με διστα-

τ' Απεραντίας έννηρξαση ύστερ τῆς τ' α' ξ' ε' ο' ζ' τὸν λογαριασμόν!

Σάν άρχισε η τρίτη πράξι, ένας άνθρακας με πλησίον σιγά-σιγά στο σκοτάδι, σάν σιὰ και μὸ φέρισε:

— Μὲ πήρες στο λαιμό σου!

— Ήταν τὸ γκαρσόν.

— Βρὲ ἐγὼ σὲ πήρα στο λαιμό μου, ἢ εὐὸν πάθηςκες μονάχος σου; Γιατί τὸ έκανεσ αυτό;

— Δὲν ήξερα, βρὲ αδερφέ, σὲ είδα με μὴ διατρέλλα στὰ χέρια και σὲ πέρασα διὲν καταλαβαίνεις ἀπὸ τέτοια... Φτωχὸς άνθρωπος είμαι κι' ἐγὼ!...

— Όταν τελείωσε τὸ θέατρο και ἔπῃγα νὰ βγῶ ἔξω, ὁ θυρωρὸς με σταμάτησε και μὸύ είπε:

— Συγγνώμην, κύριε... Ξέρεις δὲν σὲ άφησα προηγούμενος νὰ μῆγς μέ- σια, γιατί σὲ πέρασα γιὰ ἐπαρχιώτη.

— Τὸ διὲν δὲν με άφησε νὰ μῆγς, τοῦ ἀπάντησα, δὲν μὸυ κακομά- νηξε, γιατί έκανεσ τὴ δουλειά σου. Τὸ διὲν με πέρασε γιὰ ἐπαρχιώτη, αὐτὲ και αὐτὸ τὸ παρεξηγῶ, γιατί ἔρχομαι πράγματι ἀπὸ ἐπαρχία. Ἀλλά ἔνα θέλω νὰ μὸύ πῆς:

— Τί;

— Τί ἔχω ἀπάνω μου και με δείχνει γιὰ ἐπαρχιώτη;

— Τὴν διατρέλλα!...

— Τὴν διατρέλλα; ἐπανέλαβε ἐγὼ.

— Ὀχιτρέλλα και φράδα!... Ξέρω κι' ἐγὼ!... μοιρομήρισε ὁ πορτιέρης.

Ἀντὶ νὰ πάω στο σπίτι μου κατόπιν, λοξοδρομήησα, έκανα ἔνα μεγάλο κύκλο, έγρασα τὸ τελευταίον τραμί, πήρα αὐτοζίνητο και ἔτρεξα στο γκαρενίο, μῆπως βρῶ τὸν φίλο μου, πὸν μὸύ είχε δώσει τὴν δι- ατρέλλα.

Ἀν δὲν τὸν εῤῥισκα ἐκεῖ, θὰ πήγαινα στο σπίτι του.

Ἀλλά τὸν βρῆκα, εὐτυχῶς, καθισμένον ἀκόμα νὰ χωνεύη και νὰ σιῖνη.

— Πάρε, σὲ παρακαλῶ, τὴν διατρέλλα σου, τοῦ είπα.

— Μὰ ἦταν τόσο βία; με ρώτησε.

— Πάω τὴν, Χριστιανέ μου, πὸν σοῦ λέω, νὰ μὴ πάρουμε και γανέναν ἄλλο στο λαιμό μας!...

ΣΤΑΜ ΣΤΑΜ.

ρέσειαί τον πὸς δὲν μπορούσε νὰ γύνη, γιατί δεσμεύονταν ἀπὸ τὸ σμιθολαίο του. Τότε, γιὰ ν' ἀνακτήσῃ τὴν ἐλευθερία του και ν' ἀ- κηρώσῃ τὸ σμιθολαίο, ἀναγκάστηκε νὰ δώσει στὸν προϊστάμενον του ὅλες τῆς οικονομίες του, δηλαδή 56 λίρες. Μόλις ἔφτασε στο Λονδίνο ὁ Τσάντρεϋ, ἔπῃγε πάλι ως εργάτης σ' ἔνα μεγάλο τερνευτήριο, κα- τὰ τῆς ὥρας ὅμως τῆς σχολῆς του καταγινόταν, πάντοτε με τὸν ἰδιὸ ὦλο, με τὴ γλυπτική και τὴ ζωγραφική.

Στὸ τέλος ὅμως, σὲ ηλικία εικοσιδύ ἑτῶν βαρέθηκε πειὰ τὴν τέχνη τοῦ τερνευτοῦ, τὴν ὁποία τόσο εἰχε χερίσει γιὰ νὰ μάθῃ και γύρισε στὴν πατρίδα του με τὴν ἀπόφασι νὰ ἐξασκήσῃ στο ἔξῃς τὴ ζωγραφική ως ἐπαγγέλμα. Δημοσίευσεν μάλιστα τότε στῆς ἐφη- μερίδες μιά ἀγγελία, διὰ τῆς ὁποίας ἐδήλωνε διτ ἀνέλαμπαν νὰ ἐκ- τελέῃ εἰκόνες και ἑλαιογραφίες, ἀντὶ μετρίας ἀμοιβῆς.

Οἱ μόνοι ὅμως πελάτες πὸν τοῦ παρουσιάστηκαν τότε ἦταν ἕνας μαγαροπούς, ὁ ὁποῖος τοῦ παρήγγειλε τὴν εἰκόνα του ἀντὶ μιάς μόνο λίρας, και ἕνας ζωγραφολάστης. Ὁ δεύτερος, πὸν γενναίωδ' ὤλετ τὸν πρῶτο, ἐλάμβανε γιὰ τὴν εἰκόνα του πέντε λίρες και τὸν γά- ρισε κι' ἔνα ζευγάρι παπούτσια!

Τότε ο Τσάντρεϋ, βλέποντας διτ ἀπ' τὴ ζωγραφική ἦταν ἀδύνατο νὰ βγάλῃ τὸ φονὶ του ξαναγύρισε στο Λονδίνο και, με μεριζὲς οικονομίες πὸν είχε, γράμηςκε στὴ Σχολή τὸν Καλὼν Τεχνῶν. Ἀμα τελείωσε τῆς σπουδῆς του σ' αὐτή, ὁ Τσάντρεϋ ξαναγύρισε στὴν πατρίδα του και ἀ- νήγγειλε πάλι διὰ τὸν ἐφημερίδων διτ δέχεται παραγγελίες ἔργων ζω- γραφικῆς και γλυπτικῆς. Μὰ και αὐ- τὴ τὴ φορὰ στάθηκε άτυχος και ἡ μόνη παραγγελία πὸν ἔστειλες ἦταν ὁ τάφος ἑνὸς ἐφημερίου.

Ὁ Τσάντρεϋ, ἀτελειούμενος ἀπ' τὴν πατρίδα του, ξαναγύρισε και πάλι στο Λονδίνο, με τὴν ἀπόφασι νὰ ἐργαστή ἐκεῖ. Τώρα μάλιστα είχε ἐγκαταλείπει ἐντελῶς τὴ ζωγραφι- κή και καταγινόταν ἀποκλειστικῶς με τὴ γλυπτική, κατασκευάζοντας δι- άφορα ἔργα τὰ ὁποία ἐξέθετε πρὸς πώλησι.

Τὸ πρῶτο ἔργο πὸν ἐξέθεσε ἔτσι ἦταν ἔνα τεράστιο κεφάλι τοῦ Σα- ταν, τὸ ὁποῖο έκανε μεγάλη ἀίσθησι στὸς φιλοτέχνους τοῦ Λονδίνου. Ὁ- ταν μάλιστα τὸ είδε και ὁ περίφη- μος ζωγράφος και γλύπτης τῆς ἐπο- χῆς Τζὼν Φλάξμαν, θαύμασε τόσο τὴν τελειότητά του, ὥστε ἀπὸ τὴν ἡ- μέρα ἐκείνη ἀνέλαβε τὸν Τσάντρεϋ ὑπὸ τὴν προστασίαν του.

Ὁ Φλάξμαν ὅμως δὲν περιορίσε μόνο στὰ λόγια τὴν ὑποστήριξίν του. Επειδὴ ἐπρόκειτο νὰ κατασκευασθοῖν γιὰ τὸ Ναυτικὸ Ἀπομαχικὸ Ταμείο

τοῦ Γερηνόντης αἱ προτομαί τεσσάρων ἐνδόξων Ἀγγλων ναυάρχων, ὁ Φλάξμαν, κατόρθωσε με τὰ ἱσχυρά μέσα πὸν δέχεται νὰ δοθῇ ἡ ἐργασία αὐτὴ στὸν προστατευόμενον του Τσάντρεϋ. Ὁ καλλιτέχνης μας ἐργάστηκε με τόσο ὦλο, ὥστε δημοιούρησε πραγματικὰ ἀρι- στοτεχνήματα τέχνης και προκάλεσε τὸ θαυμασμό διων τὸν συγχρό- νων του. Ἐπειτ' ἀπ' αὐτὸ, ἡ παραγγελία ἄρχισαν νὰ πέρτουν ἀνὰ βορρῇ. Ἐπειτ' ὁ Τσάντρεϋ μέσα σ' ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα κατόρ- θωσε νὰ κερδίσῃ 12.000 λίρες—ποσὸ μισθὸς γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκεί- νη—και νὰ θεωρηθῇ ἀπ' ὅλους ως μεγάλος καλλιτέχνης.

Ἡ δόξα του μάλιστα ἔφτασε στο κατωκώρυφο όταν ἀργότερα προ- κηρύχθηκε διαγωνισμός γιὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγ- γλίας Γεωργίου Γ', τὸν ὁποῖο θὰ ἔστηνε πρὸς τιμὴν τῆς ἡ πόλες τοῦ Λονδίνου. Στὸ διαγωνισμό αὐτὸ ἔλαβαν μέρος οἱ δεκάξι με- γαλύτεροι καλλιτέχναι τῆς Ἀγγλίας, ἀλλά νίκησε ὁ Τσάντρεϋ, ὁ ὁ- ποῖος δημοιούρησε ἔνα πραγματικὸ ἀριστοτεχνήμα.

Ἐπειτ' ὁ Τσάντρεϋ ἔγινε διάσημος, ἐνδοξος και πλούσιος. Ποτὲ ὅμως δὲν ἔξασε διτ ἦταν και αὐτὸς κάποτε ἕνας φτωχὸς καλλιτέ- χνης και γι' αὐτὸ βοηθοῦσε ταχτικά, ἀλλά και κρυφά, τοὺς φτωχοὺς σιναδέλφους του. Μετὰ τὸ θάνατό του μάλιστα ἄφησε ὅλην τὴν περιουσία στὴν Καλλιτεχνικὴ Ἀκαδημία, γιὰ νὰ σπουδάζουν με τοὺς τῶνους τῆς φτωχοῦ ζωγράφου και γλύπται.

Τὸ τραγοῦδι τῆς Χολέρας

(Τοῦ Γερμανοῦ ζωγράφου Ἄλφρ. Ρέτελ)